

Droge voeten in de Lopikerwaard

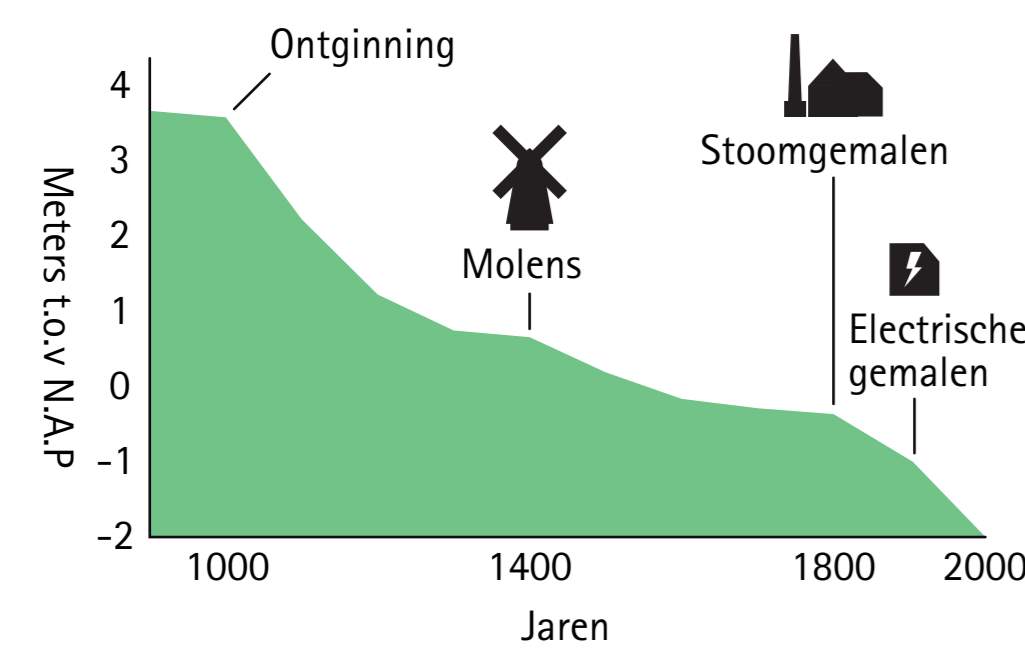
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zorgt voor droge voeten in de Lopikerwaard. Dat doen de waterschappen al ruim 700 jaar.

Door inklinking van de moerasige veenbodem wonen en werken we hier nu zo'n twee meter onder de zeespiegel. Als we het water niet weg zouden pompen, zou vrijwel het hele gebied tussen Utrecht en de zee onder water staan.

In de Lopikerwaard kunt u nog steeds de sporen van het historische waterbeheer zien: de kaarsrechte sloten, de dijken, windmolens en stoomgemalen. Ze vertellen over de eeuwenlange strijd van polderbesturen, molenaars en machinisten tegen het water.

Maar ook het hedendaagse waterbeheer kunt u zien: het waterschap zet gemalen, inlaten en stuwen in om het waterpeil op het afgesproken niveau te houden: niet te hoog en niet te laag. Zodat mens, dier en plant voldoende schoon water beschikbaar hebben om in onze laaggelegen delta te kunnen leven.

Bodemdaling

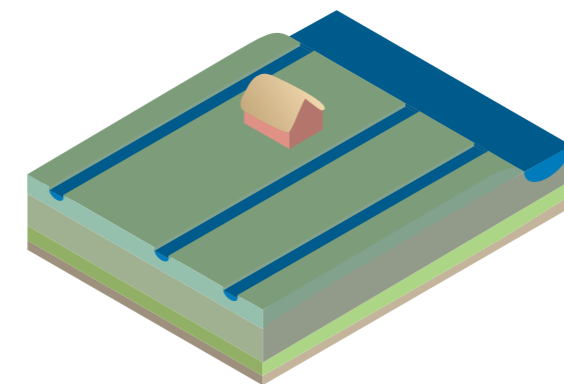

De bodemdaling door ontwatering is zo'n 2 cm per 3 jaar.

Van molen tot gemaal

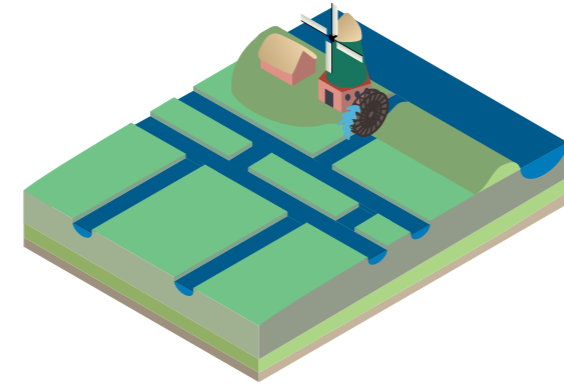
1150

De eerste boeren ontginnen en ontwateren het moerasige veenland, door sloten te graven. Zo wordt landbouw mogelijk.

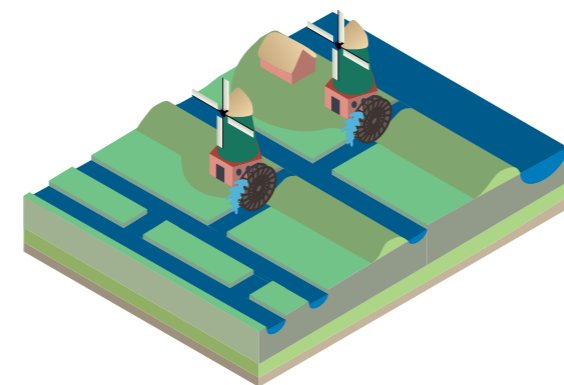
1450

Het veen klinkt in door de ontwatering. Het land ligt nu te laag voor een natuurlijke afwatering. Gelukkig is de poldermolen net uitgevonden!

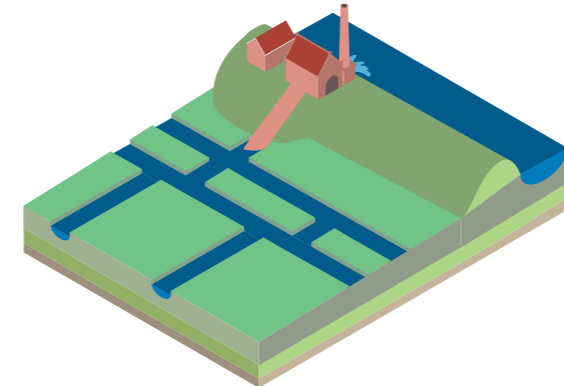
1650

De bodemdaling duurt voort. Eén molen kan water één meter omhoog scheppen; dus heb je er steeds meer nodig om droge voeten te houden.

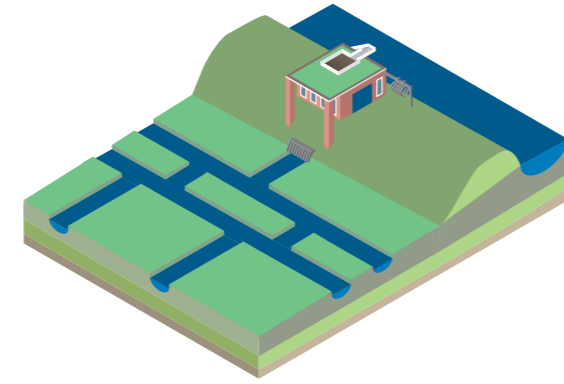
1871

Het stoomgemaal veroverde de polders. Eén zo'n gemaal kan het water twee meter omhoog pompen en is even krachtig als drie molens!

Nu

Tegenwoordig is stroom de krachtbron voor gemalen. De bediening van elektrische gemalen gebeurt op afstand, vandaar dat er geen woning meer bij het gemaal gebouwd wordt.

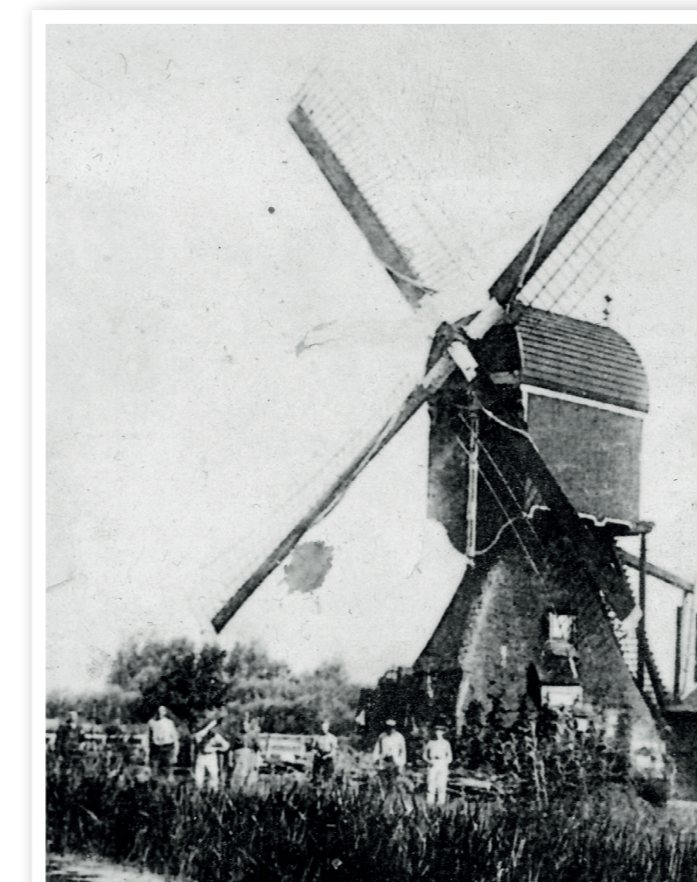

Molen Bonrepas

Bijna 400 jaar lang, sinds 1600, maalde deze wipwatermolen de polders Bonrepas en Noord-Zevender droog. Het scheprad aan de achterzijde kan het polderwater één meter omhoog malen naar de Vliet.

In 1973 is de molen grondig gerestaureerd en werd het bovenhuis vervangen. Ook in 2004 zijn nog belangrijke onderdelen vervangen. De molen is een Rijksmonument en is de enige poldermolen die nog in het bezit is van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

De molen speelt geen rol meer in de waterhuishouding van het gebied, maar wordt draaiend gehouden door de vrijwillige molenaar. Sinds 1987 houdt gemaal de Koekoek dit deel van de Lopikerwaard droog. Het kan 6500 hectare bemalen, vijftien maal zoveel als de molen.

De molen Bonrepas in 1900 met de familie Prins, die tot ca 1950 molenaarsfamilie was. Vandaar dat de molen plaatselijk ook wel Prinsenmolen werd genoemd. (Het Utrechts Archief)

Water op peil, bediening op afstand

Rayonmedewerker Jan Versteeg: "Onze gemalen en de belangrijkste stuwen en inlaten werken volautomatisch en worden op afstand bediend. Zo houden we het water in de sloten op het afgesproken peil. Nieuwsgierig naar de hoogte van het waterpeil? Kijk dan eens op één van de ruim duizend blauwe peilschalen in ons gebied!"

Bij veel stuwen, inlaten en kleine gemalen staan deze blauwe bedieningskastjes met 'golfdak'.

Peilschaal

